

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: медичний

Кафедра: психіатрії, наркології та психології

СИЛАБУС КУРСУ МЕДИЧНА СУБКУЛЬТУРА

Обсяг курсу	90 годин /3,0 кредити ЄКТС
Семестр, рік	3-й рік, V-VI семестр
Дні, час, місце	Лекція зала №1, навчальні кімнати 1-3, з 8.30-16.00
Викладачі	Фучеджі Весна Дмитрівна, <i>к.ю.н., доцент</i> Стрельбицька Світлана Михайлівна, <i>к.пед.н., старший викладач</i> Сторож Вікторія Василівна, <i>к.пед.н., старший викладач</i> Сердюк Наталія Миколаївна, <i>к.пед.н., викладач</i> Гарюшкін Д.С., <i>викладач</i> Гарюшкіна А.А., <i>викладач</i>
Контактний телефон	Кафедральний телефон: (048) 700 – 96-95
Email	chernova@meta.ua
Робоче місце	м. Одеса, вул. Ак. Воробьова 9, КНП ООМЦПЗ
Консультації	Очні: четвер 15.00-17.00, субота 9.00-13.00 Он-лайн: четвер 15.00-17.00, субота 9.00-13.00 (платформа ZOOM, Teams, Viber)

КОМУНІКАЦІЯ

Здійснюються за допомогою E-mail кафедри chernovat@meta.ua, ZOOM, Teams, Viber.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Медична субкультура» є вивчення ціннісних орієнтацій, культурних зразків, норм, смислів, а також характерних особливостей медичної діяльності та мислення, як складової її специфіки. Успішне освоєння майбутніми лікарями своєї професії потребує поглиблених знань про особливості професійної і корпоративної етики, норми поведінки та моралі, світоглядні уявлення та ціннісні орієнтації, які існують у сучасному медичному просторі.

Пререквізити «Медична субкультура» як навчальна дисципліна ґрунтується на вивченні студентами психології, медичної психології, анатомії людини, фізіології, патоморфології, патофізіології, біологічної та біоорганічної хімії, пропедевтики внутрішньої медицини, фармакології і медичної рецептури, радіаційної медицини, неврології й інтегрується з цими дисциплінами; закладає основи вивчення студентами клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з

психіатрії та наркології в процесі подальшого навчання й у професійній діяльності; закладає основи здорового способу життя та профілактики психічних порушень у процесі життєдіяльності.

Мета курсу дисципліни «Медична субкультура» є вивчення специфіки медичної діяльності і особливостей медичного пізнання, стилю мислення медика, його особистої культури, атрибутики, звичаїв і традицій. Саме поняття «здоров'я» сьогодні сприймається як поняття не лише біомедичне, але й соціокультурне. У медичних дослідженнях ученого та діяльності лікаря-практика все більшу роль відіграють ціннісні орієнтації. Професійна група медичних працівників становить значну самотутню спільноту, відносно закриту, що відрізняється від інших професійних груп низкою особливостей, має власну етику, норми поведінки та моралі, уявлення про професіоналізм та особу професіонала, світоглядні уявлення, які знайшли відображення в певних ритуалах, фольклорі та ін. Курс орієнтований на допомогу студентам у полегшенні процесу соціалізації в сучасному професійному медичному середовищі України та світу.

Завдання курсу: оволодіння навиками аналізу поведінкової моделі та системо-ціннісних орієнтирів медичної субкультури з урахуванням ново змін у її історичній динаміці; розширити горизонт знань щодо специфіки медичної субкультури крізь призму ново змін сучасної постмодерної реальності.

Очікувані результати

Згідно з вимогами стандарту дисципліна повинна забезпечити набуття студентами наступних компетентностей:

загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5. Здатність спілкуватися англійською мовою.
6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..
9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
10. Здатність бути критичним і самокритичним.
11. Здатність працювати в команді.
13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей

розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
15. Опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
17. Спроможність до правового забезпечення власної професійної діяльності.

Здобувач вищої освіти у період навчання здобуває комунікативні навички, розвиває лідерські здібності, навчається брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, розв'язує педагогічні ситуації та конфлікти, вміє працювати в команді, управляти своїм часом, логічно і системно мислити, має креативні підходи до вирішення завдання.

Кінцеві цілі дисципліни:

- 1) Демонструвати володіння принципами медичної деонтології, запобігати виникненню ятрогеній і корегувати наслідки ятрогенних впливів.
- 2) Використовувати засоби психогієни, психопрофілактики та основні методи психотерапії у медичній практиці.
- 3) Визначати психосоматичні та соматопсихічні взаємовпливи у хворих.
- 4) Визначати психічний стан та рівень соціально-психологічної адаптації хворих за допомогою методів психологічного дослідження.
- 5) Демонструвати вміння спілкуватися з колегами, хворими та їх родичами з урахуванням їх індивідуально-психологічних відмінностей, сприяти створенню здорового психологічного клімату у медичному середовищі.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (10 год.), семінарських занять (20 год.) і організації самостійної роботи студентів (60 год.). Консультації – індивідуальні.

При проведенні лекцій та семінарських занять використовуються *методи навчання*: словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький; самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок, методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання й мотивація навчання, контролю, самоконтролю. На практичних заняттях передбачено використання таких педагогічних методів: метод проблемного навчання, ділові ігри, «мозковий штурм», робота в групах, розвивальне навчання, різнорівневе навчання (з урахуванням можливостей сильних і слабких студентів), евристичні бесіди, дискусії та дебати, презентаційний метод

(підготовка студентом доповіді-презентації), метод проектного навчання (підготовка студентом самостійного дослідження), організація екскурсій до музеїв та на виставки.

Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) семінарські заняття, г) самостійна робота студентів (СРС).

Студентам рекомендується вести протоколи практичних занять.

Зміст навчальної дисципліни

1. Сутність і особливості медичної субкультури в контексті професійної субкультури.
2. Структура та функції медичної субкультури.
3. Медичний фольклор. Медична субкультура в контексті проблематики антропології міста.
4. Поняття життя та смерть як базові категорії та вітальні цінності медичної субкультури (історико-культурний та онтологічний виміри).
5. Медична субкультура в умовах соціальних трансформацій в Україні.

Перелік навчально-методичної літератури:

1. Буйських Ю. С. Життя в клініці: субкультура лікарів в просторі сучасного міста / Ю. С. Буйських // Матеріали до української етнології : щорічник. Збірник наукових праць. – Київ : НАНУ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2011. – Вип. 10 (13). – С. 73-80.
2. Мальцева О. В. Специфіка сміхової поведінки професійних спільнот і корпоративного гумору / О. В. Мальцева // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2018. – Вип. 17. – С. 48–57.
3. Мясоедов А. М. Медицинская субкультура: сущность, структура, концептуальная модель врача : материалы для проведения воспитат., идеол. и информ. работы. – Витебск : Витеб. гос. мед. ун-т, 2011. – 19 с.
4. Мясоедов А. М. К вопросу о соотношении понятий "профессиональная культура" и "профессиональная субкультура" / А. М. Мясоедов // Общество, культура, личность. Актуальные проблемы социально-гуманитарного знания : материалы II междунар. науч.-практ. конф., Пенза – Витебск, 5–6 февр. 2012 г. / Витебск, 2012. – С. 69-72.
5. Рубцова Л. В. Система запретов в фольклоре медицинских работников / Л. В. Рубцова // Славянская традиционная культура и современный мир. – Москва, 2009. – Вып. 12. Социальные и эстетические нормативы традиционной культуры : сб. научн. статей. – С. 233–237.
6. Мясоедов А. М. Ценностные ориентации студентов-медиков в будущей профессиональной деятельности : материалы для проведения воспитат., идеол. и информ. работы / А. М. Мясоедов. – Витебск, 2011. – 12 с.
7. Мясоедов А. М. Молодежные субкультуры в медицинской среде : материалы для проведения воспитат., идеол. и информ. работы / А. М. Мясоедов. – Витебск, 2011. – 7 с.

Інформаційні ресурси Інтернету

1. Міністерство охорони здоров'я України <http://www.moz.gov.ua>
2. Європейське регіональне бюро ВООЗ <http://www.euro.who.int/ru>

ОЦІНЮВАННЯ

Система організації навчального процесу спонукає студентів систематично вчитися протягом навчального року. Видами навчальної діяльності студентів згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) семінарські заняття, г) самостійна робота студентів (СРС). Студентам рекомендується вести протоколи практичних занять. Кафедри психіатрії та наркології мають право вносити зміни до навчальної програми у межах 15% залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямків наукових досліджень, екологічних особливостей регіону, але мають виконати в цілому обсяг вимог з дисципліни згідно з кінцевими цілями ОКХ і ОПП за фахом підготовки та навчальним планом.

Форми контролю. Контроль і оцінка знань є одним з найважливіших етапів підготовки фахівця. Цілеспрямована контролююча діяльність викладача виявляє наявні пробіли в знаннях студентів, висвітлює недоліки у викладацькій діяльності, допомагає зосередити зусилля колективу кафедри на найважливіших і перспективніших напрямках учбової роботи. Окрім цього, об'єктивність і закладені в структурі контролю знань принципи навчання є ефективним стимулом для постійної і напруженої підготовки студентів.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми. Застосовуються об'єктивний (стандартизований) контроль теоретичної та практичної підготовки студентів. На практичному (лабораторному) занятті повинно бути опитано не менше 50% студентів, а на семінарському - не менше 30%. Наприкінці семестру (циклу) кількість оцінок у студентів в групі в середньому повинно бути однаковим. Структурно система контролю і оцінки знань є трьома взаємозв'язаних і тих, що доповнюють один одного етапів: співбесіда, оцінка засвоєння практичних навичок, тестовий контроль.

Співбесіда проводиться у вигляді опитування по запланованій темі заняття. В цьому випадку воно допомагає виявити рівень теоретичних знань студентів, їх уміння користуватися знаннями суміжних дисциплін, а також здатність теоретичного осмислення особистого практичного досвіду.

Найчастіше форма співбесіди використовується при обговоренні історії розвитку захворювання і наявних психічних розладів у хворих, що обстежуються на практичному занятті. В даному випадку в співбесіду закладається разом з контролюючим і значний навчальний елемент. При обговоренні психічних розладів, що є у хворого, студенти виявляють багаж теоретичних знань, здібність до аналізу конкретної клінічної ситуації, розвиненість і професійну спрямованість клінічного мислення. В ході співбесіди, разом з тим, удосконалюється алгоритм професійної оцінки наявних розладів, розвивається клінічне мислення, удосконалюються асоціативні механізми. Результати

співбесіди оцінюються «відмінно», якщо учень продемонстрував високий рівень теоретичних знань, уміння аналізувати клінічну ситуацію, може теоретизувати практичні знання. Оцінюється «добре» результати співбесіди при неточному, але завжди повному освітленні теоретичного матеріалу, неповному аналізі клінічної ситуації. Оцінюються «задовільно» - при істотних пропусках теоретичних знань, нечіткій побудові логічної структури обговорюваного діагнозу.

Оцінка засвоєння практичних навичок виробляється цілеспрямовано при проведенні самостійної клінічної бесіди. При цьому оцінюється ступінь засвоєння послідовності та цілеспрямованості клінічної бесіди, рівень уміння корегувати напрямок та послідовність опитування в залежності від стану хворого, продуктивності співбесіди з ним та особливостей прояву психопатологічних розладів.

При неможливості проконтролювати проведення бесіди з хворим контроль обмежується моделюванням клінічної ситуації.

Окрім цього при самостійній курації хворого, розборі клінічної симптоматики оцінюються практичні навички вербального рівню; уміння збирати анамнез, обстежувати хворого; уміння досліджувати окремі психічні функції і інше. Окрім цього оцінюється здатність ведення медичної документації.

Тестовий контроль здійснюється у вигляді роботи учнів над тестовими питаннями за програмним матеріалом. Тестовий контроль служить для оцінки рівня теоретичних знань студентів, допомагає виявити здібність до розпізнавання клінічного образу в ситуації вибору. Оцінювання поточної навчальної діяльності: студент може отримати від 2 до 5 балів за кожен засвоєну тему. Сума балів має бути сумована.

Оцінювання самостійної роботи: Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому контролі.

Форма підсумкового контролю - залік. Студент може отримати заохочувальні бали шляхом участі у конференціях, вебінарах, роботі СНТ.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Це є система вимог, які викладачі пред'являють до студентів при вивченні дисципліни. Неприпустимість пропусків, запізнень, користування електронними пристроями під час відповіді або складання заліку. Правила поведінки на заняттях-активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи. Передбачені заохочування за участь у конференціях, вебінарах та СНТ. Також передбачені стягнення за пропуски занять та невиконання вимог поточного заняття. Політика навчальної дисципліни базується на нормах законодавства України, Статуту ОНМедУ та ін.

Політика академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми

потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень: присутність на заняттях є обов'язковою. На початку заняття відбувається перевірка присутності студентів. Наслідком відсутності на занятті є обов'язкове подальше відпрацювання теми.

Мобільні пристрої: використовуються лише з метою навчання.

Поведінка в аудиторії: згідно морально-етичному кодексу ОНМедУ.